

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	<p>Rasmus Horn Langhoff (S) og Lea Wermelin (S) har på baggrund af en ny Gallup undersøgelse, der viser at ufrivillige berøringer af kvinder i nattelivet er meget udbredt, bedt M redegøre for, at ufrivillig berøring og befamling af særligt kvinder er særdeles udbredt og betragtes som normalt i det danske natteliv og i forlængelse heraf, at M forholder sig til følgende:</p> <p>a) Hvordan forholder ministeren sig til, at særligt kvinder og unge kvinder er udsatte for ufrivillig berøring – ser ministeren dette som et ligestillingsproblem?</p> <p>b) Mener ministeren, at det er problematisk, når 44 % i undersøgelsen giver udtryk for, at man for at undgå ufrivillig berøring skal afholde sig fra at opføre sig udfordrende, ligesom 17 % ser det som ”snerpet”, hvis man har et problem med den ufrivillige befamling?</p> <p>c) Endelig bedes ministeren redegøre for, om og i så fald hvordan, regeringen vil forsøge at nedbringe omfanget af seksualiserede krænkelser i det offentlige rum og nattelivet i særdeleshed?”</p>
Titel	LIU-samråd – spørgsmål AE
Målgruppe	Ligestillingsudvalget (LIU)
Arrangør	Ligestillingsudvalget
Taletid	Ca. 10 minutter
Tid og sted	13. september 2016 kl. 10.30-11.30, FT 2-080

Disposition

1. Indledning
2. Nye undersøgelser viser
3. Ufrivillig berøring er uacceptabelt
4. Både et ligestillingsproblem og et demokratisk problem
5. Det siger juraen
6. Konkrete initiativer på Justitsministeriets område
7. Konkrete initiativer på Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings område
8. Afslutning

1. Indledning

- Udvalget har stillet mig samrådsspørgsmål AE om ufrivillige berøringer i nattelivet. Det er et spørgsmål, der ligger mig meget på sinde. Og derfor er jeg selvfølgelig også glad for at få mulighed for at svare på, hvad jeg som minister har taget af initiativer, og hvad vi som regering gør.
- Vi er den første regering i Danmark, der har skrevet ”hverdagssexisme” ind i Perspektiv- og handlingsplanen på ligestillingsområdet. Det har vi, fordi der er behov for politisk bevågenhed på området. Der er behov for, at vi også politisk siger fra og klart signalerer, at det er uacceptabelt, når kvinder – eller mænd – bliver udsat for sexisme i hverdagen, nattelivet, på gaden eller på ungdomsuddannelsesinstitutionerne.
- Og jeg synes også, at det, at vi har valgt som den første regering at skrive det ind i Perspektiv- og handlingsplanen, er et signal om, at vi tager det her problem seriøst. Hvor der måske tidligere har været en tendens til, at man har bagatalliseret det.
- Det, synes jeg, er væsentligt som indledning, fordi det rammesætter, hvad det er for problemer og diskussioner, vi tager nu.

2. Nye undersøgelser viser

- Undersøgelsen, som der refereres til i spørgsmålet, og som Gallup har foretaget for Berlingske, viser, at 57 pct. af de adspurgte kvinder har oplevet ufrivillig berøring i nattelivet. Hver fjerde af de kvinder, der har været udsat for ufrivillig berøring, har oplevet det 10 gange eller mere.
- Den ufrivillige berøring rammer ikke kun kvinder, men også 18 pct. af de adspurgte mænd.

- Når der bliver spurgt til, om det er et ligestillingsproblem, så ja: Det er et ligestillingsproblem, når man har en overvægt af kvinder, der bliver udsat for det. Men jeg tror også, det er vigtigt, at man ikke negligerer, at der også er mænd, der bliver udsat for ufrivillig berøring i nattelivet.
- Gallup-undersøgelsen viser dog, at den ufrivillige berøring rammer kvinder hårdere. Hovedparten af kvinderne føler sig enten irriteret eller direkte krænket, hvor mændene er mere ligeglade.
- En tilsvarende undersøgelse fra februar i år, som YouGov har foretaget for Metroxpress, viser, at 70 pct. af de unge kvinder er blevet befamlet mod deres vilje i nattelivet – og 86 pct. af de pågældende kvinder finder det ubehageligt.
- Så det er ikke kun en enkelt undersøgelse, vi har, der understreger, at kvinder føler det intimiderende, at der foregår den form for ufrivillig berøring i nattelivet.

3. Ufrivillig berøring er uacceptabelt

- Jeg vil gerne med det samme slå fast: Det er fuldstændig uacceptabelt! Unge kvinder – såvel som mænd – skal ikke finde sig i at blive befamlet. Alle har ret til selv at bestemme, hvem der rører ved deres krop – ikke mindst når det gælder berøring af seksuel karakter.
- Desværre er det et problem, vi har kendt til længe, og historierne er ikke sjældne – alt, alt for mange oplever sexismen. Siden 2013 har et betragteligt antal kvinder skrevet på hjemmesiden for projektet Everyday Sexism Projekt Danmark om deres hverdagsoplevelser med sexismen og overgreb, som finder sted i alle dele af Danmark; fra folkeskolen til uddannelsesinstitutioner, på arbejdspladser, i kulturlivet og nattelivet.
- Det håber jeg også, at spørgerne er opmærksomme på. Det her er ikke et fænomen, der er opstået fra den ene dag til den anden, men ét der har eksisteret gennem en årrække, og som der også har været opmærksomhed omkring gennem en årrække. Ikke desto mindre er der også behov for, at vi klart politisk signalerer, at det er uacceptabelt. Fordi det er med til at begrænse unge menneskers mulighed for at kunne leve det liv, de vil, og den frihed og ret de har til at bevæge sig rundt.
- Derfor er det også vigtigt, at problemet synliggøres, og at det er legitimt at tale om det og at sige klart fra. Og at vi bakker op om dem, der siger fra. Det gælder i de her sager, såvel som i andre sager, vi har set, såsom hævnporno, sexmobning og andet. Vi skal både politisk og bredt set bakke op omkring dem,

der har modet til at sige fra. Så det er dem, vi fremhæver som rollemodeller, og ikke – som undersøgelsen også understreger – som ”snerpede”.

- For mig er det vigtigt, at det ikke bliver den enkeltes problem, og at overgreb ikke bliver til skyld og skam hos ofret.
- Derfor er det vores allesammens ansvar at få vendt kulturen og det normskred, der desværre er sket!

4. Både et ligestillingsproblem og et demokratisk problem

- Den ufrivillige befamling, chikane og overgreb har ikke kun stor personlig betydning for den enkelte. Det er også et ligestillingsproblem – fordi det først og fremmest går ud over kvinder, som oplever, at der ikke er respekt for deres krop og deres grænser. Og mange kvinder oplever det som en magtdemonstration fra drengenes og mændenes side og som en begrænsning af deres frihed. Nogen reagerer ved at dække sig til, andre afholder sig måske fra at tage i byen eller fx fra at deltage på festivaler eller andet. Alt i alt er det med til at begrænse den enkelte unges mulighed for at leve et frit ungdomsliv og gøre det, man har lyst til, på lige fod med andre.
- Jeg ser det desværre som en del af et større billede – i sammenhæng med sexmobning, chikane af kvinder, der blander sig i den offentlige debat, og deling af nøgenbilleder mod de unge kvinders vilje, og en række andre sager, hvor vi ser, at det er med til at begrænse den enkeltes frihed og muligheder.
- Dermed er det også et demokratisk problem, fordi det kan hæmme piger og kvinder i at deltage frit i samfundet og på lige vilkår i den offentlige debat. Det er ikke det samfund, jeg ønsker.

5. Det siger juraen

- En ting er, hvad man selv oplever, som de her undersøgelser er udtryk for, men der er også en retlig ramme.
- Justitsministeriet har oplyst, at ufrivillig beføling efter omstændighederne kan straffes som blufærdighedskrænkelser, efter straffelovens § 232.
- Bestemmelsen finder anvendelse på enhver seksuel handling af en vis grovere karakter, der ikke er omfattet af straffelovens øvrige bestemmelser om seksualforbrydelser. Fx vil beføling af bryst eller kønsdele uden på tøjet være af en sådan grovhed, at det er omfattet af straffelovens § 232.

6. Konkrete initiativer på Justitsministeriets område

- Justitsministeriet har i forhold til konkrete initiativer oplyst, at politiet naturligvis skal tage anmeldelser, som de modtager alvorligt og ikke på nogen måde give udtryk for, at et overgreb er den krænkedes egen skyld eller i øvrigt bagatellisere overgrebet. Men det er selvfølgelig også i forhold til en eventuelt efterfølgende straffesag helt afgørende, at politiet finder ud af præcis, hvad der er foregået, og at man melder de sager, der er af en grovere karakter
- Derudover er justitsministeren kommet med et regeringsudspil på hele voldtægtsområdet, ”Respekt for voldtægts ofre”, hvor der bl.a. er fokus på politiets håndtering af sager om voldtægt. Der er ikke tvivl om, at det initiativ, hvor der laves centrale retningslinjer for modtagelse og behandling af anmeldelser om voldtægt, som skal forankres i en stærk ledelse og kulturændring i politiet, også vil have effekt i forhold til de anmeldelser, vi ser på andre relaterede områder. Fordi det handler om, hvordan man bliver mødt, når man indgiver en anmeldelse.
- Udspillet fra Justitsministeriet indeholder også en anmeldelseskampagne, som bl.a. skal fokusere på, hvor grænserne går, og hvad man bør anmelde. Fordi det er vigtigt, at det bliver anmeldt.
- Justitsministeren finder – ligesom jeg – at de eksempler, der bl.a. er kommet frem via medierne om deling af seksuelt krænkende materiale på internettet – såkaldt hævnporno – er udtryk for en dybt bekymrende udvikling, som vi skal skride hårdt ind over for.
- Justitsministeriet vil derfor i de kommende måneder foretage en kortlægning af fænomenet. Der skal som led i kortlægningen ses både på problemet og politiets indsats. Det skal sikres, at myndighederne er gearet til at bekæmpe hævnporno og anden ulovlig deling af krænkende billeder. Kortlægningen forventes afsluttet i løbet af efteråret.

7. Konkrete initiativer for Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings område

- Jeg har også, på børne-, undervisnings- og ligestillingsområdet, taget en række initiativer, som skal bidrage til at skabe en bevidsthed om, at vi skal have respekt for hinanden og behandle hinanden ordentligt uanset køn.
- Jeg er blandt andet i dialog med gymnasirektorerne, erhvervsuddannelsesrektorerne, eleverne og lærerne på ungdomsuddannelserne – på baggrund af sagerne fra det sidste års tid - om sexmobning og chikane og om et kodeks for

deling af krænkende billeder og etisk adfærd. Jeg har netop lanceret en stor aktionsplan mod mobning.

- Det handler i høj grad om, at hvis vi gerne vil ændre det her, så skal vi også ændre kulturen og forståelsen og gøre det langt mere legitimt at sige fra. Og vi skal også sikre, at man som en del af ungdomsuddannelserne tør tage dialogen og debatten om, hvor grænsen går. Det at sætte grænser er en vigtig del af at være ung, og man skal have respekt for, at nogles grænse går andre steder, end ens egne.
- Jeg har øget indsatsen for digital dannelse, der gives støtte til Sex & Samfunds undervisningsmateriale og vi har igangsat et nordisk samarbejde om hadytringer og sexismen.
- I folkeskolen er respekten for personlige grænser og ret til beskyttelse mod fysiske, psykiske og digitale overgreb ét af de emner, der arbejdes med i sundheds- og seksualundervisningen.
- Den politiske aftale, som vi indgik i starten af juni måned, om styrkede gymnasiale uddannelser har et øget fokus på almindelse og styrket demokratisk forståelse, der specifikt vedrører kendskab til ligestilling og respekt for andre.
- Erhvervsuddannelserne indeholder med reformen i 2014 faget ”Samfund og sundhed”, hvor undervisningens mål bl.a. er, at eleven kan forstå forhold, der påvirker seksualiteten, herunder seksuel sundhed, prævention, krop, køn og identitet.
- Og det er vigtigt, at man arbejder med det – også på vores uddannelsesinstitutioner.
- Men hverdagssexisme er ikke kun en dansk tendens. Vi ser samme tendens i andre lande. Over 25 lande har bl.a. tilsluttet sig Everyday Sexisme-projektet. Det er også et tema, vi fra dansk side har løftet og deltaget aktivt i i Nordisk regi. Og i forbindelse med FN's årlige Kvindekommissions samling i New York i foråret, valgte jeg at sætte fokus på hverdagssexisme ved en række af de side events, som vi arrangerede i New York. Det gjorde vi for at sætte fokus på, at det er et område, der skal tages alvorligt.
- Samtidig har vi det seneste år set de udfordringer og problemer, det kan give, når flygtninge fra ikke-vestlige kulturer kommer til Europa og ikke har kendskab til, hvordan ligestilling fungerer i vores samfund. Det viste begivenhederne i Köln og en række andre storbyer i Europa og danske byer som Thisted, Haderslev og Sønderborg. Også her er der behov for at gøre det klart, hvilke normer og værdier der gælder i Danmark. Og at det bliver kommunikeret klart til mennesker, der kommer hertil.

- Derfor har jeg også fået udbredt og udviklet informationsmateriale, som består af let tilgængelig information på flere sprog om det danske syn på kønnenes ligestilling og rettigheder i Danmark. Informationsmaterialet findes både i form af foldere, plakater og en APP på flere sprog, der retter sig mod asylansøgere og nytilkommere i Danmark – og herboende, der kan have behov for at blive mindet om, hvilke rettigheder man har, og hvilke værdier vi ikke går på kompromis med.

7. Afslutning

- Jeg håber, at det store fokus på området og de mange initiativer, vi har søsat, såvel som det, at vi bredt politisk sætter fokus på, at det ikke er acceptabelt, kan være med til at ændre kulturen i nattelivet og i samfundet generelt. Vi har et fælles ansvar for også at bruge debatten til at understrege respekten for hinanden og bakke om dem, der siger fra. Så dem, der bliver positivt fremhævet som rollemodeller, er dem, der tør sætte de nødvendige grænser. Retten til at bestemme over egen krop er helt centralt i vores samfund. Det skal vi stå vagt om.
- Ingen skal acceptere seksuel berøring uden deres samtykke – uanset hvor de bevæger sig, eller hvad de har på.